

رئیس کل سازمان امور مالیاتی:

نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی به ۷٫۷ درصد رسید

رویکرد جدید مصرف مالیات در ایران با تعیین مستقیم مردم و مؤدیان مالیات‌پرداز ذیل تبصره ماده ۱۰۰ اقدامی راهبردی است که هدف آن توانمندسازی و مشارکت مالیات‌دهندگان و افزایش شفافیت، پاسخگویی و اعتماد به نظام مالیاتی است. با دادن حق اظهار نظر به مالیات‌دهندگان در مورد نحوه خرج کردن مالیات، رویکرد جدید برای افزایش انطباق و مشارکت مالیاتی و تقویت احساس مالکیت و مسؤولیت در میان مالیات‌دهندگان طراحی شده است. این رویکرد راهبردی جدید برای تعیین مصرف مالیات از سوی خود مالیات‌دهنده، مسیر جدید حکمرانی مردم در نظام مالیاتی است که سبب می‌شود پرداخت مالیات به دست مردم تسهیل شود و مردم با آسودگی بیشتری مالیات خود را پرداخت خواهند کرد. در این طرح بیش از ۳۵۰ هزار مؤدی، تأمین مالی حدود ۲۰۰۰ پروژه را از محل مالیات‌های پرداختی خود انتخاب کردند.

رئیس کل سازمان امور مالیاتی گفت نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی از سال ۹۷ تا امسال به‌طور ویژه از سال ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۲ به رشد بوده و به ۷٫۷ درصد رسیده است. سید محمد هادی سبحانیان رئیس‌کل سازمان امور مالیاتی کشور اظهار کرد: سامانه مؤدیان یکی از مهمترین پروژه‌های تحولی سازمان امور مالیاتی کشور و نظام اقتصادی محسوب می‌شود. وی افزود: انگای بودجه کشور به مالیات از سال ۱۳۹۷ تاکنون روند رو به رشدی داشته است، به‌طوری‌که از ابتدای سال تاکنون مجموع ۱۰۲۰ همت از درآمدهای مالیاتی وصول شده است که رشد ۴۷ درصدی نسبت به مدت مشابه به ثبت رسیده است.

سبحانیان گفت: درصد رشد نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی از سال ۹۷ تا امسال و به‌طور ویژه از سال ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۲ رو به رشد بوده و به ۷٫۷ درصد رسیده است. در سال ۱۴۰۲، ۲۳ درصد از اعتبارات هزینه‌ای از ۵۳ درصد از اعتبارات منابع بودجه عمومی از محل درآمدهای مالیاتی تأمین شد. رئیس‌کل سازمان امور مالیاتی کشور تصریح کرد: روند وصول درآمدهای مالیاتی، شیب قابل توجهی طی دو سال گذشته پیدا کرده است. رشد درآمدهای مالیاتی بیش از رشد اسمی اقتصاد بوده به نحوی که در سال ۱۴۰۲ رشد درآمدهای

مالیاتی حدود ۷۲ درصد و در سال ۱۴۰۱ حدود ۵۴ درصد به ثبت رسیده است. امسال نیز حدود ۵۱ درصد درآمدهای مالیاتی به نسبت سال گذشته رشد داشته است. وی گفت: یکی از چالش‌هایی که در حوزه فعالان اقتصادی با آن مواجه بودیم موضوع استرداد مالیات بوده است که علاوه بر این عزیزان بجا بود. در همین زمینه سازمان امور مالیاتی در ۱۰ ماهه سال جاری نسبت به مدت مشابه در سال گذشته رشد ۶۵ درصدی در حوزه استرداد داشته است. رئیس‌کل سازمان امور مالیاتی کشور گفت: عوارض واریزی ارزش افزوده در سال جاری با ۱۶ همت و با رشد ۵۳ درصدی نسبت به مدت مشابه به شهرداری و دهیاری‌ها پرداخت شده و پیش‌بینی این است که تا انتهای سال به ۲۲۰ همت افزایش یابد.

سبحانیان خاطر نشان کرد: تمرکز جدیدمان بر این است که ارتباط مؤدی و ممیز را کاهش دهیم یعنی تا جایی که می‌شود مؤدی نیاز به مراجعه به ادارات مالیاتی نداشته باشد، بعد از این امر نیازمندان هستیم که ارزی مؤدی بهبود و به میزان واقعی نزدیک‌تر شود تا بتوانیم اظهارنامه‌ها یا مالیاتی که سمت خودمان به صورت سیستمی تنظیم می‌شود در همان مرحله تعیین و تشخیص مالیات مورد پذیرش قرار گیرد و به مرحله رسیدگی کشیده نشود، امروز داده‌هایی که در اختیار

داریم بسیار گرنی‌تر از گذشته است. وی گفت: حدود ۵۷ همت در حوزه اشخاص حقیقی ابرازی داشتیم که نسبت به سال قبل رشد قابل توجهی به ثبت رسانده است. در حوزه اشخاص حقوقی نیز در نه ماهه امسال رشد ۹۰ درصدی موضوع استرداد مالیات بوده است که علاوه بر مالیات‌ها را با تمکین بالاتری دریافت کنیم چرا که از نظر اقتصادی برای ما هزینه وصول مالیات اهمیت قابل توجهی دارد.

سبحانیان گفت: در منطبق جدید در حوزه ارزش افزوده و مالیات‌های مستقیم کاری که داریم انجام می‌دهیم حرکت به سمت اظهارنامه پیش فرض است که سازمان اطلاعات را مبتنی بر داده‌ها و صورتحساب‌های الکترونیکی پر کرده و بر مبنای مؤدی ارسال می‌کند و شخص یا آن را می‌پذیرد یا اعتراض ثبت می‌کند.

وی بیان کرد: اجرای پایانه‌های فروشگاه‌ها و سامانه مؤدیان علی‌رغم پیچیدگی‌هایی که دارد جزء لبه مالیات ستانی هوشمند در دنیا است چرا که بر اساس بررسی‌ها بحث صدور صورتحساب الکترونیکی در دنیا موضوع تأیید طرفینی را در جایی پیدا نکرده‌ایم. رئیس‌کل سازمان امور مالیاتی گفت: فضای مجازی ما را در حوزه تفهیم و آموزش سامانه مؤدیان به مؤدیان بسیار یاری

یک الی دو درصد بوده است. وی گفت: اصناف و مشاغل اکنون سهم ۶ الی ۷ درصدی را در پرداخت مالیات دارند اما جامعه بزرگی را شامل می‌شوند و نیازمند تعامل گسترده‌ای هستند که طی دو سال گذشته با کمترین حاشیه کار مالیات‌ستانی این کشور انجام شده است. رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور گفت: در حوزه رسیدگی‌ها نیز یکی دیگر از چالش‌هایی که داشتیم مربوط به حجم بالای رسیدگی اظهارنامه اشخاص حقیقی و حقوقی بود که در حوزه اشخاص حقیقی اکنون ۸۰ درصد رسیدگی‌ها سیستمی یا قطعی سازی شده است. تنها ۲۰ درصد از اظهارنامه‌ها را خارج از سیستم رسیدگی می‌کنیم. سبحانیان گفت: در رسیدگی اظهارنامه اشخاص حقوقی این عدد به ۷۰ درصد رسیده است. تداوم رسیدگی سیستمی موجب افزایش وصولی‌ها می‌شود چرا که وقتی برخی از انحرافات رفع شوند فضای کسب‌وکارها بهبود می‌یابد و نظام مالیاتی با اصطکاک کمتر می‌تواند به سمت اهدافش پیش رود. رئیس‌کل سازمان امور مالیاتی کشور در پایان بیان کرد: اصلاحات نظام مالیاتی باید با شیب ملایم و با ملاحظاتی متنقن صورت بگیرد و از تغییرات مداوم در قانونگذاری پرهیز شود.

تحقق عدالت مالیات با سامانه مؤدیان و پایانه‌های فروشگاه‌ها

سیستم هوشمند و سامانه مشخص خواهد شد. در قانون ارزش افزوده دائمی که در سال ۱۴۰۰ تصویب و ابلاغ شد، مصوب شد مالیات بر ارزش افزوده به‌صورت سیستمی و خودکار توسط سامانه مؤدیان محاسبه شود. اولین و مهمترین آثار این سامانه کاهش اختلافات مالیاتی بین مؤدیان و ممیزان مالیات است؛ چراکه یک سیستم هوشمند مبتنی بر تراکنش‌ها و معاملات صورت‌گرفته نسبت به محاسبه مالیات اقدام خواهد کرد و اگر این سازوکارها به درستی طراحی شده باشد، حداقل اختلافات را خواهد داشت و همه محاسباتی که در رابطه با تعیین مالیات قابل پرداخت انجام می‌شود مستند بر دیتاهای واقعی و سیستمی ثبت شده در سامانه خواهد بود. یکی از ایراداتی که به نظام قدیمی مالیات‌ستانی گرفته می‌شد، سیستم ممیزمحوری است یعنی تشخیص اینکه یک مؤدی مالیاتی چه میزان مالیات باید بپردازد برعهده شخصی به نام ممیز است که بر اساس شواهد و داده‌های مختلف از مؤدی نوع صنف، مکان استقرار، گردش حساب، هزینه‌ها شامل مواد اولیه، حقوق، دستمزد و اجاره و رقم احتمالی درآمد، سود مؤدیان را به حساب می‌آورد. این موضوع بخش شفاف و مولد اقتصاد را تأمین و جریان سرمایه‌گذاری و تولید را تقویت می‌کند.

۴- عادلانه‌تر کردن نظام مالیاتی

با اجرای سامانه مؤدیان، بستر برای اخذ پایه‌های متنوع مالیاتی از جمله مالیات بر عایدی سرمایه فراهم می‌شود و همین امر موجب حرکت به سمت اصلاح و عادلانه‌تر کردن اخذ مالیاتی و نظام مالیاتی عدالت محور خواهد شد. در شرایط حاضر عده‌ای محدود و انگشت شمار با انجام حجم بالایی از مبادلات، عملاً بخش قابل توجهی از ارزش افزوده بخش خدمات کشور را تصاحب کرده‌اند، در مقابل اما سهمی در پرداخت مالیات ندارند. نتیجه این رویکرد فشار غیرمتناسب و بی‌وزنه بر فعالان بخش خدمات کشور است. این موضوع بخش شفاف و مولد اقتصاد را تأمین و جریان سرمایه‌گذاری و تولید را تقویت می‌کند. برای انتظام دادن به این شرایط غیرمنطقی، باید تمهیدات لازم برای دریافت مالیات عادلانه و منصفانه و لوازم اجرای آن را فراهم آورد. اجرای قانون پایانه‌های فروشگاه‌ها و سامانه مؤدیان زمینه صدور اوراق تشخیص مالیاتی مستند و عادلانه و حرکت به سمت استقرار نظام مالیاتی مستند، شفاف و عادلانه را فراهم می‌کند.

۵- ایجاد بستر برای اخذ عادلانه‌تر مالیات بر ارزش افزوده

قبل از هر چیز اگر این قانون به درستی اجرا نشود و یا به تأخیر بیفتد در عمل قانون مالیات بر ارزش افزوده نیز دچار مشکل خواهد شد، زیرا مجلس شورای اسلامی در سال ۱۴۰۰ و در جریان تصویب لایحه دائمی شدن قانون مالیات بر ارزش افزوده، با فرض اجرایی شدن قانون پایانه‌های فروشگاه‌ها و سامانه مؤدیان و استقرار نهاد ثبت و مستندسازی اطلاعات مربوط به جریان مبادلات و معاملات کالاها و خدمات و به تبع آن جریان نقدینگی متناظر آن، قانون پایانه‌های فروشگاه‌ها را بستر اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده قرار داد.

۶- شناسایی مؤدیان جدید

موضوع دیگری این است که با اجرای این قانون و مستند شدن فرآیندها و فعالیت‌های اقتصادی، عملاً همه فعالان اقتصادی و فعالیت‌های آنها مکشوف خواهد شد. این موضوع منجر به شناسایی مؤدیان جدید مالیاتی می‌شود که تا پیش از این فعالیت مالیاتی نداشتند، اما در نظام مالیاتی قابل تعقیب می‌شوند و بهتر می‌توانند نسبت به تولید و ارائه کالای خودشان اقدام کنند. در این صورت ما دیگر شاهد این مسأله نخواهیم بود که برخی از افراد با عدم پرداخت مالیات و ناپدید شدن از چشمان ممیزان، هزینه‌های مربوطه را پرداخت کرده، رقابت کند.

۳- فراهم بودن اطلاعات اقتصادی خانوارها برای سیاست‌گذاری اقتصادی

قانون پایانه‌های فروشگاه‌ها کمک‌های سیاست‌گذاری و تنظیم‌گری بهتر در بازار کالا و خدمات خواهد بود. در صورت اجرایی کامل سیاست‌گذاری، یک داشبورد بسیار خوب از اطلاعات برای تصمیم‌گیری خواهد داشت. شاید اگر این

شده در بورس و فرابورس به‌عنوان اولین گروه فراخوان شده از اول آبان ۱۴۰۱، شرکت‌های دولتی به‌عنوان دومین گروه فراخوان شده از ابتدای دی ماه سال ۱۴۰۱ و کلیه اشخاص حقوقی از ابتدای فروردین ماه سال ۱۴۰۲ مشمول اجرای قانون پایانه‌های فروشگاه‌ها و سامانه مؤدیان و صدور صورتحساب نظام مالیاتی شده بودند.

لایحه تسهیل تکالیف مؤدیان

سازمان امور مالیاتی کشور در جهت شعار مؤدی و تکریم مؤدیان در دوره تحولی، لایحه یک فوریتی الحاق پنج تبصره به ماده ۲ قانون پایانه‌های فروشگاه‌ها و سامانه مؤدیان را به مجلس شورای اسلامی فرستاد که با تصویب آن در مجلس، موجب تسهیل در اجرای قانون پایانه‌های فروشگاه‌ها و سامانه مؤدیان شد. مهمترین مزایای لایحه تسهیل تکالیف مؤدیان در اجرا، قانون پایانه‌های فروشگاه‌ها و سامانه مؤدیان که به تصویب نمایندگان مجلس شورای اسلامی رسید، عبارتند از:

۱. الزام قانونی برای انجام تکالیف اشخاص حقوقی از تاریخ اول مهرماه ۱۴۰۲.
۲. الزام مؤدیان برای انجام تکالیف سایر مؤدیان از تاریخ اول دی‌ماه ۱۴۰۲.
۳. امکان برخوردی صددردی جرایم ماده ۲۲ قانون تأمین مالیات، ۱۴۰۲.
۴. امکان پذیرش هزینه و اعتبار صورتحساب‌های الکترونیکی خارج از سامانه تا پایان سال ۱۴۰۳.
۵. تهیه اظهارنامه پیش فرض مالیات بر ارزش افزوده از سوی سازمان و اصلاح آن توسط مؤدی، افزایش سه برابری حذباص ماده ۶ قانون به پنج برابر در ماده ۶ قانون پایانه‌های فروشگاه‌ها و سامانه مؤدیان در جهت تسهیل اجرای صورتحساب‌های الکترونیکی صادره توسط هر مؤدی در هر دوره مالیاتی نمی‌تواند بیشتر از سه برابر فروش اظهار شده‌ی وی در دوره مشابه سال قبل در مالیات آن به سازمان پرداخت شده یا ترتیب پرداخت آن داده شده است باشد که این حذباص به پنج برابر افزایش یافته است.
۶. همه این اقدام‌ها در جهت تسهیل اجرای تکالیف مؤدیان مالیاتی در جهت تکمیل سامانه مؤدیان و پایانه‌های فروشگاه‌ها شکل گرفته است که قدمی بزرگ در جهت ایجاد و تکمیل پایل‌های باقیمانده از نظام مالیاتی هوشمند و استقرار پایانه‌های مالیاتی جدید مبتنی بر خروجی داده‌های سامانه مؤدیان و پایانه‌های فروشگاه‌ها است. از این رونق‌آورد و تسهیل اجرای قانون پایانه‌های فروشگاه‌ها و سامانه مؤدیان یک اقدام مهم به شمار می‌رود.

اشخاص مشمول اجرای قانون پایانه‌های فروشگاه‌ها و سامانه مؤدیان:

کلیه صاحبان مشاغل (صنعتی و غیرصنعتی) و اشخاص حقوقی موضوع فصل چهارم و پنجم باب سوم قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ با اصلاحات و الحاقات بعدی آن.

اثرات مثبت اجرای قانون پایانه‌های فروشگاه‌ها:

۱- تعیین هوشمند مالیات: فایده قانون پایانه‌های فروشگاه‌ها و سامانه مؤدیان این است که در وهله اول یک تغییر پارادایم جدید در روش مالیات‌ستانی اتفاق می‌افتد، در واقع تا حد امکان شاهد حذف ممیزمحوری خواهیم بود، به این تعبیر که میزان مالیاتی که شخص باید پرداخت کند توسط

در گفت‌وگو با یک کارشناس مالیاتی مطرح شد:

تقویت تولید در کشور با نظام مالیاتی

علی ملک زاده، کارشناس اقتصادی در گفت‌وگو با ایران در خصوص نقش مالیات در اقتصاد کشور گفت: اقتصاد مقاومتی به‌عنوان یک رویکرد اقتصادی در ایران، به دنبال ایجاد ساختاری پایدار و نوسانات بازار جهانی اقتصادی است. یکی از ابزارهای کلیدی برای تحقق این هدف، نظام مالیاتی است. وی افزود: مالیات به‌عنوان منبع اصلی درآمد دولت، می‌تواند نقش به‌سزایی در تأمین مالی پروژه‌های توسعه‌ای، کاهش وابستگی به نفت و تقویت زیرساخت‌های اقتصادی ایفا کند. در این گزارش، به بررسی نقش مالیات در تحقق اقتصاد مقاومتی و چالش‌ها و فرصت‌های آن پرداخته خواهد شد و همچنین به نقش نهادها و دستگاه‌های مختلف در بهبود فرآیند دریافت مالیات اشاره خواهد شد.

تأمین مالی پروژه‌های اقتصادی

این کارشناس اقتصادی در بخش دیگری از سخنان خود گفت: یکی از مهمترین نقش‌های مالیات، تأمین مالی پروژه‌های اقتصادی و زیرساختی است. در شرایطی که درآمدهای نفتی به دلیل تحریم‌ها و نوسانات بازار جهانی کاهش یافته، مالیات می‌تواند به‌عنوان یک منبع پایدار درآمدی برای دولت عمل کند. وی افزود: با تخصیص منابع مالیاتی به پروژه‌های زیرساختی، دولت می‌تواند به بهبود شرایط اقتصادی و افزایش تولید ملی کمک کند. این امر به نوبه خود موجب افزایش اشتغال و کاهش بیکاری خواهد شد. سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی که توسط مقام معظم رهبری ابلاغ شده، بر لزوم تقویت زیرساخت‌ها و تأمین مالی پروژه‌های کلان تأکید دارد.

کاهش وابستگی به درآمدهای نفتی

ملک زاده اظهار کرد: وابستگی شدید اقتصاد ایران به درآمدهای نفتی یکی از چالش‌های اساسی در تحقق اقتصاد مقاومتی است. مالیات می‌تواند به‌عنوان یک ابزار مؤثر در کاهش این وابستگی عمل کند. این کارشناس اقتصادی گفت: با اصلاح نظام مالیاتی و کارآمد کردن آن، دولت می‌تواند به تدریج وابستگی به درآمدهای نفتی را کاهش دهد و منابع مالی متنوع‌تری را برای تأمین هزینه‌های خود ایجاد کند. این اقدام نه تنها به پایداری اقتصادی کمک می‌کند، بلکه به دولت این امکان را می‌دهد که در برابر نوسانات قیمت نفت مقاوم‌تر باشد.

تنظیم‌گری و تشویق به تولید و سرمایه‌گذاری

وی خاطر نشان کرد: نظام مالیاتی می‌تواند با ایجاد مشوق‌های مالیاتی، به تشویق تولید و سرمایه‌گذاری در کشور کمک کند. به‌عنوان مثال، وضع مالیات بر فعالیت‌های غیرمولد و سوداگرانه به‌عنوان بازارهای رقابت‌تولید و کاهش مالیات بر شرکت‌ها و صنایع تولیدی می‌تواند انگیزه‌ای برای سرمایه‌گذاری و افزایش تولید باشد. همچنین، معافیت‌های مالیاتی هدفمند برای صنایع نوپا و استارت‌آپ‌ها می‌تواند به رشد و توسعه بخش‌ها کمک کند. ملک زاده تأکید کرد: این اقدام‌ها نه تنها به افزایش تولید ملی کمک می‌کند، بلکه به ایجاد اشتغال و کاهش نرخ بیکاری نیز منجر خواهد شد. سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی نیز بر اهمیت حمایت از تولید و کارآفرینی تأکید دارند و این موضوع در قوانین برنامه توسعه نیز مورد توجه قرار گرفته است.

وی در بخش دیگری از سخنان خود تصریح کرد: استفاده از «مالیات» به‌عنوان ابزار تنظیم‌گری می‌تواند تحول جدی در اقتصاد ایجاد کند. در بخش مسکن، مالیات بر عایدی سرمایه و مالیات بر خانه‌های خالی به تنظیم بازار مسکن و تسهیل دسترسی مسکن به تقاضای مصرفی کمک می‌کنند. مالیات بر درآمد اجاره و مالیات بر ساخت و فروش مسکن نیز با طراحی دقیق و هدفمند می‌تواند

سهیل فرآیندهای مالیاتی کمک کند. این کارشناس اقتصادی در ادامه افزود: سازمان امور مالیاتی به‌عنوان نهاد اصلی مسؤول جمع‌آوری مالیات، باید با بهبود فرآیندهای اداری و استفاده از فن‌آوری‌های نوین، دریافت اطلاعات، شفافیت و کارایی را افزایش دهد. همکاری با سایر نهادها مانند وزارت صنعت، معدن و تجارت و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی می‌تواند به شناسایی مؤدیان مالیاتی و بهبود اطلاعات مالیاتی کمک کند. ملک زاده خاطر نشان کرد: افزایش شفافیت و اطلاعات مالی در کشور علاوه بر کاهش زمینه‌های فساد، موجب افزایش قدرت حکمرانی دولت و تسهیل اجرای سیاست‌های کلان اقتصادی خواهد شد. وی در پایان گفت: عدم درک اهمیت ظرفیت نظام مالیاتی در تحقق اقتصاد مقاومتی، پیچیدگی‌های نظام مالیاتی و عدم آگاهی عمومی از قوانین مالیاتی می‌تواند مانع از تحقق اهداف مالیاتی و بهبود اقتصادی شود. لذا دولت باید با بسیج کردن و هماهنگی دستگاه‌ها به تسهیل فرآیندهای مالیاتی کمک کند.